

کتابخانه عملی

معاونت حقوقی و امور مجلس
دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری

بہ نام مختلف پیمانے

سرنوشت
مقلدان خمینی
چیزی جز شهادت نیست

شهید ابوشهی

پایش یک ساله: دستاوردهای ادارات حقوقی و مجلس

◀ **تعاملات مؤثر با مجلس شورای اسلامی:** صدای مناطق آزاد در خانه ملت

یکی از مهم‌ترین دستاوردهای سال گذشته، تقویت تعاملات و همکاری‌های مناطق آزاد با مجلس شورای اسلامی بود. مناطق آزاد با برگزاری نشست‌های مشترک، مشاوره‌های حقوقی و ارائه پیشنهادات کارشناسی به نمایندگان مجلس، توانستند جایگاه خود را در فرآیندهای تقنینی تقویت کنند. این تعاملات منجر به تصویب طرح‌ها و لوایح حمایتی شد که از جمله می‌توان به تسهیل در شرایط سرمایه‌گذاری، اصلاح مقررات مالیاتی و افزایش حمایت‌های قانونی اشاره کرد. این تعاملات همچنین به افزایش آگاهی نمایندگان مجلس از چالش‌ها و نیازهای مناطق آزاد کمک کرد و باعث شد که در تصمیم‌گیری‌های کلان کشور، نگاه ویژه‌تری به این مناطق صورت گیرد. در زمینه حسن اجرای قوانین و مقررات و نیز تنقیح قوانین اقدامات ذیل انجام پذیرفت:

◆ تهیه و تصویب آئین نامه اجرایی بند الف ماده ۶۵ قانون احکام دائمی کشور

◆ تهیه پیشنویس آئین نامه اجرایی نحوه تشکیل کمیسیون‌های بین دستگاهی حوزه شهرسازی در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و پیگیری تصویب آن

◆ پیگیری صدور نظریه مشورتی در خصوص شمول بند ج ماده ۲۴ قانون الحاق و برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی و قانون نحوه وصول محکوم به دولت نسبت به سازمانهای مناطق آزاد

◆ پیگیری و تهیه پیشنویس در خصوص بازنگری محدوده مناطق آزاد (کاهش یا افزایش)

◆ پیگیری و تهیه پیشنویس مصوبه در خصوص تسری هرگونه قانون، آئین نامه و دستورالعمل و بخشنامه جدید به مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مستلزم ذکر نام منطقه است در غیر اینصورت مناطق مذکور بر اساس قوانین و مقررات اختصاصی خود اداره خواهند شد.

◀ **مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی در ایران:** نقش حیاتی در توسعه اقتصادی کشور و افزایش تعاملات بین‌المللی ایفا می‌کنند. در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری «توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات تامین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج، پیش بینی و هدفگذاری شده است.

با توجه به اهمیت راهبردی این مناطق، عملکرد حوزه حقوقی و تعاملات آن با دستگاه قضا و نهادهای تقنینی، به ویژه مجلس شورای اسلامی، اهمیت ویژه‌ای دارد. در این گزارش، به بررسی دستاوردهای حقوقی و امور مجلس مناطق آزاد در سال گذشته می‌پردازیم و تاثیر این دستاوردها بر بهبود عملکرد این مناطق را تحلیل می‌کنیم.

◀ **تقویت زیرساخت‌های حقوقی:** بستری برای رشد و توسعه یکی از مهم‌ترین دستاوردهای معاونت حقوقی در سال گذشته، تقویت زیرساخت‌های حقوقی در مناطق آزاد بود. ایجاد و اصلاح قوانین جدید که با نیازهای فعلی بازارهای بین‌المللی و داخلی هماهنگ باشند، از جمله اقدامات اساسی در این زمینه می‌باشد. این اصلاحات قانونی، زمینه را برای تسهیل فرآیندهای اقتصادی و کاهش موانع قانونی و بوروکراتیک برای فعالان اقتصادی فراهم کرد. به عنوان مثال، قوانین جدید در حوزه‌های گمرکی، مالیاتی و سرمایه‌گذاری، با هدف کاهش پیچیدگی‌های اداری و افزایش شفافیت، باعث افزایش اطمینان سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی شدند. همچنین معاونت حقوقی در تهیه ۶۶ مصوبه شورای عالی مناطق آزاد تجاری که در خلال ۶۲ جلسه کارگروه تخصصی و ۳ جلسه شورای عالی بررسی و تصویب شده اند اظهار نظر نموده و مشارکت فعال داشته است.

← پیگیری حقوقی مسائل و چالش‌ها: دفاع از حقوق مناطق آزاد خارجی و حل و فصل اختلافات تجاری، باعث شد تا مناطق آزاد به یک بازیگر مهم در صحنه حقوقی و اقتصادی بین‌المللی تبدیل شوند.

در سال گذشته، پیگیری حقوقی مسائل و چالش‌های مناطق آزاد به‌طور جدی دنبال شد. این پیگیری‌ها شامل حل و فصل اختلافات حقوقی با دستگاه‌های اجرایی، دفاع از حقوق سرمایه‌گذاران و پاسخگویی به دعاوی و شکایات بود. مناطق آزاد با بهره‌گیری از مشاوران حقوقی برجسته، توانستند در چندین پرونده مهم حقوقی به نتایج مطلوبی دست یابند که این امر نه تنها به کاهش ریسک‌های قانونی و افزایش امنیت سرمایه‌گذاری در این مناطق کمک کرد، بلکه به حفظ و ارتقای جایگاه حقوقی مناطق آزاد نیز انجامید.

← توسعه روابط موثر و کارآمد با دیوان عدالت اداری

در این راستا معاون حقوقی دبیرخانه در جلسات هیات تخصصی و شعب دیوان عدالت اداری شخصاً حضور می‌یافت و از نزدیک در تعامل با معاونین محترم و قضات دیوان عدالت اداری به طرح نقطه نظرات اجرایی سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی می‌پرداخت که برای نخستین بار منجر به ایجاد کمیسیون پیشگیری از بروز دعاوی در سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه در تعامل با معاونت پیشگیری دیوان عدالت اداری گردید.

← توسعه همکاری‌های بین‌المللی: ارتقای جایگاه جهانی مناطق آزاد

یکی دیگر از دستاوردهای حقوقی مناطق آزاد در سال گذشته، توسعه همکاری‌های بین‌المللی در زمینه‌های حقوقی و قضایی بود. امضای تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهای بین‌المللی با کشورهای مختلف، در زمینه‌های مختلف از جمله حفاظت از حقوق مالکیت فکری، حمایت از سرمایه‌گذاران

پرونده‌های ابطالی مطروحه در دیوان عدالت اداری در خصوص مصوبات مرتبط با مناطق آزاد

← از جمله اهداف معاونت حقوقی دبیرخانه شورای عالی، تصویب مقررات مرتبط با مناطق در انطباق با قوانین است. بدین منظور معاونت حقوقی در زمان تصویب مقررات و پس از تصویب مقررات در زمان ارائه دادخواست ابطال مصوبات به دیوان عدالت اداری به عنوان مدافع قانونی بودن مصوبات، فعال بوده است. موارد ذیل شامل مصوباتی است که با حضور موثر معاونت حقوقی و لوائح دفاعی ارائه شده، منتهی به رد دعوی ابطال و تایید قانونی بودن مصوبات شده است.

- ◆ عدم ابطال مصوبه چارت دبیرخانه شورای عالی مصوب دبیر شورای عالی مناطق؛
- ◆ عدم ابطال مصوبه تجمیع ساختمان‌ها و مجوز خرید ساختمان، مصوب هیئت محترم وزیران؛
- ◆ عدم ابطال مصوبه ابطال ماده ۸ آیین نامه نحوه استفاده از زمین و منابع طبیعی در مناطق آزاد و مصوبه کمیسیون طرح تفصیلی قشم؛
- ◆ عدم ابطال عضویت غیر وزرا در شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی.
- ◆ طرح نظام مسائل حقوقی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و پیگیری حل آنها از دستگاه‌های اجرایی مرتبط و انعقاد تفاهم‌نامه‌های مرتب

← شایان ذکر است که در یکسال اخیر صرفاً مصوبه موضوع بند ۲ از بخش «ب» تبصره ۷ تصویب نامه بودجه سال ۱۳۹۹ مناطق آزاد موضوع حکم ابطال قرار گرفت که باتوجه به سنواتی بودن پرونده و اختصاص به بودجه یکسال داشتن دارای اهمیت قابل توجهی نیست.

اقدامات و دستاوردها

- آسیب شناسی موضوعات مرتبط با سازمانهای مناطق با همکاری معاونت حقوقی، پیشگیری و آموزش دیوان و تشکیل کارگروه مشترک تخصصی فی مابین دبیرخانه شورای عالی با دیوان به عنوان ۲۲ کارگروه دیوان با دستگاههای اجرایی
- رایزنی و همفکری و تبیین تفکیک شخصیت حقوقی سازمانهای مناطق از شورای عالی در شکایت های مطروحه و اعلام به شعب رسیدگی کننده
- حضور در همایش اقتصاد مقاومتی و رفع موانع تولید دیوان عدالت اداری و تبیین و تشریح جایگاه و اهداف مناطق آزاد و ویژه اقتصادی

- شرکت در جلسات هیأت تخصصی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در بازه زمانی یک ساله به تعداد ۶ پرونده
- صدور بخشنامه به سازمانها مبنی بر انجام تمهیدات لازم و اجرای تبصره ۴ ماده ۱۶ قانون دیوان عدالت اداری

حل و فصل مالیات بر درآمد سازمانهای مناطق آزاد

معافیت مالیاتی مناطق آزاد

- مالیات بر درآمد سازمانهای مناطق با توجه به گذشت بیش از بیست سال از تأسیس آنها از چالشهای ادامه دار سازمانهای مناطق آزاد است. در این رابطه مشخصاً سازمانهای مناطق آزاد اروند، چابهار و قشم دارای اختلاف و جرایم مالیاتی هستند. در این رابطه حسب پیگیری و مذاکرات صورت از سوی معاونت حقوقی دبیرخانه، رئیس محترم امور هماهنگی و رفع اختلاف معاونت حقوقی رئیس جمهور نظر به معافیت سازمانهای مناطق آزاد مستند به ماده ۲ قانون مالیاتهای مستقیم داده و یکی از شعب دیوان عدالت اداری نیز در مورد مشابهی حکم به معافیت سازمانهای مناطق آزاد تجاری-صنعتی از مالیات بر درآمد صادر کرد.

تشکیل کمیسیون‌های بین دستگاهی در مناطق آزاد

از جمله چالش‌های سازمان‌های مناطق آزاد که در طی سال‌های متمادی با آن مواجه بوده است، تشکیل کمیسیون‌های بین دستگاهی از جمله کمیسیون‌های مشابه کمیسیون ماده ۹۹ و ماده ۷۷ و سایر کمیسیون‌ها در سطح منطقه است. در این رابطه معاونت حقوقی به سازمان‌های مناطق، توصیه به تشکیل کمیسیون مشابه با کمیسیون ماده ۹۹ و سایر کمیسیون‌ها در مناطق آزاد نموده است. این توصیه مبتنی بر آرای متعددی است که از سوی دیوان عدالت اداری در موارد مختلف صادر شده و مدیرعامل سازمان را صالح به تشکیل ریاست کمیسیون‌هایی در سطح منطقه و استان کرده است. در این رابطه عطف به حضور موثر معاون محترم حقوقی دبیرخانه در جلسه هیئت تخصصی دیوان عدالت اداری، به موجب دادنامه هیئت تخصصی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری مقرر شد که کلیه وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های دستگاه‌های اجرایی دولتی مستقر در مناطق آزاد تجاری-صنعتی به استثناء نهادهای دفاعی و امنیتی به عهده مدیران این سازمان‌ها بوده و بدین ترتیب بند ۱۲ صورت جلسه کمیسیون طرح تفصیلی (ماده ۵) سازمان منطقه آزاد قشم با اختیارات حاصل از بند «الف» ماده ۶۵ قانون احکام دائمی به تصویب رسیده است.

حضور فعال معاونت حقوقی در جلسات شورای پژوهشی دبیرخانه

شورای پژوهشی دبیرخانه شورای عالی، مرجعی است که به ارزیابی اولیه طرح‌های جامع و مطالعاتی سازمان‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی می‌پردازد. در این رابطه عطف به دعوت به جلسات صورت گرفته، حدوداً ۱۲ جلسه در یک سال اخیر با حضور نماینده معاونت حقوقی تشکیل و در این جلسات معاونت حقوقی نکات و ملاحظات حقوقی را به منظور مراعات در طرح‌های جامع ارائه داده است.

حضور فعال معاونت حقوقی در جلسات کارگروه تخصصی شورای عالی

با عنایت به اهمیتی که کارگروه تخصصی شورای عالی در تصویب مقررات، تصویب صورت‌های مالی مناطق، تصویب طرح جامع مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و تصویب اساسنامه سازمان‌های مناطق آزاد دارد، معاونت حقوقی دبیرخانه نیز به عنوان یکی از نمایندگان ثابت دبیرخانه در کارگروه تخصصی شورای عالی حضور داشت. شایان توجه است که در یک سال اخیر عطف به حدود ۳۴ دعوت به جلسه صورت گرفته از معاونت حقوقی، مدیر حقوقی دبیرخانه در جلسات حضور داشته و نکات و ملاحظات حقوقی حسب هر موضوع به عنوان نظر مشورتی به کارگروه تخصصی شورای عالی ارائه شده است.

ارزیابی مدیران حقوقی و تقویت و ساماندهی جایگاه مدیران حقوقی در سازمان‌های مناطق

به موجب مکاتبات صورت گرفته از سوی معاونت حقوقی با مدیران عامل سازمان‌های مناطق، اعلام شد که قبل از هرگونه انتصاب مدیران حقوقی در سازمان‌های مناطق آزاد تجاری-صنعتی، سوابق اشخاص مورد نظر و مستندات احراز صلاحیت تخصصی این افراد به معاونت حقوقی دبیرخانه ارسال و از این طریق نظارت بر انتصاب مدیران حقوقی جهت کارکرد حقوقی منسجم و روان سازمان‌های مناطق صورت گیرد.

بعلاوه در خصوص مناطق جدیدی که مدنظر داشتند مدیر حقوقی منصوب کنند، مصاحبه‌های تخصصی با کاندیداهای تصدی مدیریت حقوقی سازمان‌ها انجام شد. از سوی دیگر در جهت احیاء و تأکید بر جایگاه مهم مدیران حقوقی، خطاب به مدیران عامل سازمان‌ها تأکید شد که به منظور جلوگیری از اسقاط ضمنی حق فسخ ایجاد شده برای سازمان‌ها در قراردادهای واگذاری، هرگونه تمدید و اعطای مهلت برای ایفای تعهدات، پس از اخذ نظر از مدیران حقوقی صورت گیرد. همچنین در جلسات با مدیران عامل مناطق آزاد، لزوم حضور مدیران حقوقی در جلسات هیئت مدیره و ارائه نظر حقوقی در خصوص مصوبات آن هیئت، تبیین شد.

موضوع تخصیص فوق العاده‌های پرداختی به همکاران شاغل در ادارات حقوقی دستگاه‌های اجرایی، به مدیران عامل سازمان‌های مناطق ابلاغ شد. از دیگر اقدامات صورت گرفته نظارت میدانی بر عملکرد حقوقی یکسان و واحد

ادارات حقوقی سازمان‌های مناطق، ارزشیابی عملکرد همکاران ادارات حقوقی مناطق و معرفی ادارات حقوقی برتر بر اساس شاخص‌های اعلامی دبیرخانه، است.

بازدید میدانی از مناطق و برگزاری جلسات هم‌اندیشی با مدیران حقوقی سازمانها

تعداد	جلسه ۳
اهم دستاوردها	۱- افزایش هم افزایی و هماهنگی لازم از سوی مناطق آزاد و ویژه با معاونت حقوقی ۲- بررسی و تبادل نظر در خصوص تفاهم نامه های با درجه اهمیت بالا به صورت تخصصی ۳- بحث و بررسی قوانین و مقررات حوزه کار و اشتغال و ابلاغ مصوبه به مدیران عامل مناطق ۴- بحث و بررسی در خصوص واگذاری زمین در مناطق ویژه اقتصادی، موضوع حق پایداری و مبانی اخذ آن و آثار فسخ قرارداد و ارائه تجربیات سایر مناطق در اینخصوص

اقدامات در جهت بهبود عملکرد و افزایش بهره‌وری نیروهای شاغل حقوقی و تقویت امور حقوقی سازمانها

- ← معاضدت در پیگیری درخواست های اعمال ماده ۴۷۷ آ.د.ک از ریاست محترم قوه قضائیه و اعمال ماده ۷۹ از ریاست محترم دیوان عدالت اداری
- ← توصیه و تأکید بر جذب و نگهداشت نیروهای شاغل حقوقی با سابقه بالا
- ← تشریح دستورالعمل بند خ ماده ۱۱۳ قانون برنامه ششم توسعه و اعلام لزوم اجرای آن به سازمانهای مناطق
- ← تهیه و تدوین شناسنامه شغل و تعیین شرط احراز و شرایط لازم برای تصدی پست های حقوقی
- ← پیگیری و مشارکت در پیشنویس و تصویب آئین نامه بند ت ماده ۱۱۶ قانون برنامه هفتم توسعه

پرونده گل شرق، تحولات و اقدامات انجام شده

درخواست قرار می گیرد. انتظام بخشی به تکالیف هر یک از اعضا کارگروه و پیگیری مشخص آن‌ها و ایجاد هماهنگی و اعتماد متقابل خصوصاً میان مرکز امور حقوقی بین المللی ریاست جمهوری و سایر اعضا کارگروه، از تغییراتی است که مورد اهتمام معاونت حقوقی دبیرخانه در یک سال اخیر قرار گرفت. بعلاوه وفق آخرین اقدامات صورت گرفته، مکاتبات مورد استناد خدایار علم بیگی در داورى پاریس در دیوان عدالت اداری ابطال شده و همچنین مباحثه نامه میان خدایار علم بیگی و شرکت گل شرق در انتقال زمین، در دادگستری کیش ابطال گردید. از اقدامات دیگر صورت گرفته در این پرونده، استفاده از ظرفیت‌های خبرگان حقوقی و اساتید دانشگاه به عنوان مشاور کارگروه و مرکز امور حقوقی بین المللی ریاست جمهوری است.

یکی از اصلی‌ترین پرونده‌های سازمان‌های مناطق آزاد در عرصه بین‌المللی پرونده گل شرق می‌باشد.

اقدامات و تصمیمات اتخاذی در پرونده گل شرق در قالب کارگروهی با عضویت سازمان بازرسی کل کشور، وزارت اطلاعات، مرکز امور حقوقی بین المللی معاونت حقوقی ریاست جمهوری، دبیرخانه شورای عالی و سازمان منطقه آزاد کیش، صورت می‌گیرد. در این رابطه حسب اقدامات هماهنگ کارگروه مذکور، در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۹ رای نهایی مرجع داورى پاریس مبنی بر پذیرش فسخ قرارداد، رد ادعای مطالبه مبلغ ۴۵۶ میلیون یورو خدایار علم بیگی، محکومیت سازمان منطقه کیش به پرداخت ۴۲ میلیون یورو خسارت صادر می‌گردد. خسارت اخیر نیز پس از اخذ تصمیم در کارگروه در قالب دادخواست ابطال رای داورى در قسمت مربوط به خسارت فوق، در دادگاه تجدیدنظر پاریس مورد

ارتباط وثیق با معاونت حقوقی دولت

ردیف	سازمان منطقه	دستگاه‌های اجرایی طرف اختلاف	موضوع
۱	سازمان منطقه آزاد قشم	اداره کل جهاد کشاورزی استان هرمزگان	منع مداخله جهاد کشاورزی در صدور یا تمدید مجوز واگذاری و ...
۲	سازمان منطقه آزاد اروند	شرکت پست ج ایران	موافقتنامه GNAF
۳	سازمان منطقه آزاد اروند	شرکت برق منطقه ای استان خوزستان	شکایت برق منطقه ای علیه سازمان در خصوص حریم برق رسانی آبادان
۴	سازمان منطقه آزاد اروند	استانداری خوزستان	استرداد خودروها
۵	سازمان منطقه آزاد اروند	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور	استنباط متفاوت از بند الف ماده ۶۵ قانون احکام دائمی
۶	سازمان منطقه ویژه پتروشیمی	شرکت ملی گاز ایران	عوارض گاز مصرفی موضوع ماده ۶۵ الحاق
۷	سازمان منطقه آزاد ارس	گمرک جلفا	عدم اجرای کاهش سود بازرگانی و جلوگیری از دریافت سهم
۸	سازمان منطقه آزاد سیستان	شرکت شهر جدید رامشار	اختلاف راجع به اراضی شهر جدید رامشار
۹	سازمان منطقه آزاد ماکو	اداره ارشاد اسلامی استان آذربایجان غربی	اختلاف در خصوص ساختمان مورد استفاده سازمان منطقه که اداره ارشاد مدعی مالکیت آن است.
۱۰	سازمان منطقه آزاد انزلی	استانداری گیلان	عدم همراهی در تشکیل کمیسیون ماده ۹۹
۱۱	سازمان منطقه آزاد چابهار	سازمان امور مالیاتی	عدم شمول مالیات بر عملکرد سازمان‌های مناطق آزاد
۱۲	منطقه ویژه سلفچگان	سازمان امور مالیاتی	شمول ارزش افزوده بر خدمات ارائه شده از سوی سازمان مسئول منطقه
۱۳	سازمان منطقه آزاد کیش	بخشداری کیش	ساختمان سابق بخشداری
۱۴	سازمان منطقه آزاد ماکو	سازمان امور مالیاتی	عوارض نقل و انتقال ملک در منطقه

الف) رفع اختلاف دستگاه‌های اجرایی با سازمان‌های مناطق آزاد

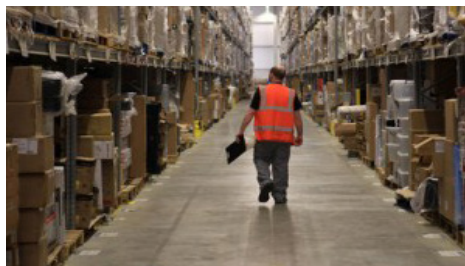
پیگیری رفع اختلاف حقوقی میان دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های مناطق که عمدتاً ناشی از نحوه اجرای بند «الف» ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه‌ای کشور است، در این دوره مورد توجه بیشتر معاونت حقوقی قرار گرفت. در این رابطه از جمله موارد اختلافی مورد پیگیری معاونت حقوقی به شرح جدول ذیل است که منجر به احقاق حقوق سازمان‌های مناطق شد

چاپ کتاب قوانین و مقررات تنقیح شده مناطق آزاد و ویژه اقتصادی

ب) بازنگری، تهیه محتوا و چاپ هزار جلد کتاب قوانین و مقررات تنقیح شده مناطق آزاد و ویژه اقتصادی بالغ بر هزار صفحه و پس از گذشت ۸ سال از آخرین انتشار آن در تعامل موثر با معاونت تنقیح قوانین ریاست جمهوری یکی دیگر از دستاوردهای معاونت حقوقی دبیرخانه در این دوره است.

اقدامات مرتبط با سامانه‌های ملی

الف) سامانه جامع انبارهای کشور

در این رابطه دبیرخانه شورای عالی مناطق در سالیان قبل مواجه با تکالیفی در حوزه سامانه‌ها بوده ولی اقدام موثری صورت نگرفته بود. مهم‌ترین این سامانه‌ها، ثبت انبار و ورود و خروج کالا به انبار در مناطق ویژه اقتصادی در سامانه جامع انبارها است. موضوع با طرح شکایت از سوی سازمان توسعه تجارت در معاونت پیگیری پرونده‌های خاص دادستانی تهران طرح شد، طی جلسات مختلفی که با حضور همزمان معاونت حقوقی و اقتصادی تشکیل می‌شد، مقدمات اجرایی با همکاری وزارت صمت و سازمان توسعه تجارت فراهم گردید. خلاصه‌ای از اقدامات صورت گرفته به شرح ذیل است:

ابلاغ ضرورت اجرای سامانه جامع انبارها در مناطق ویژه اقتصادی در اجرای ماده ۶ مکرر ۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز از سوی دبیر محترم شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی؛

ابلاغ لزوم ثبت اطلاعات کلیه کالاهای موجود در انبارهای مناطق ویژه اقتصادی از طریق متولیان نگهداری کالا در سامانه ملی جامع انبارها و نظارت بر صحت و سقم این امر از سوی سازمان مناطق ویژه اقتصادی؛

برگزاری جلسات با همکاری معاونت اقتصادی دبیرخانه به منظور ایجاد کاربری برای هر یک از نمایندگان مناطق (۲۹ منطقه ویژه اقتصادی) در سامانه جامع انبارها و اعلام به مناطق برای شناسایی انبارهای مناطق و نظارت بر ثبت ورود و خروج کالا در انبارها.

شایان ذکر است عطف به تلاش‌های صورت گرفته تا خرداد ماه سال جاری حدود ۹۰۰ انبار در مناطق ویژه ثبت شده و اطلاعات آن با سامانه جامع تجارت تبادل شده است.

ب) سامانه ثبت شرکت‌ها

برگزاری جلسات متعدد و مستمر در خصوص ارائه راهکار در جهت حل مشکلات اشخاص حقوقی در حوزه مناطق آزاد در راستای ثبت شعبه و انتقال شخصیت حقوقی موضوع تفاهم نامه مشترک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور با حضور نمایندگان دفتر توسعه و پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی از سوی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و نمایندگان دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و سازمان‌های هفتگانه منطقه آزاد از سوی دیگر که منجر به اجرایی نمودن بند ۳-۹ تفاهم نامه با موضوع ثبت شعب و انتقال دفاتر مرکزی گردید.

بازبینی و بروزرسانی اقلام اطلاعات اشخاص حقوقی هفت سازمان های مناطق آزاد تجاری-صنعتی

پیگیری بازبینی ۳۰ هزار شرکت از ۴۸ هزار مستقر در مناطق آزاد تجاری-صنعتی از اواخر آذرماه ۱۴۰۲ تا پایان خردادماه ۱۴۰۳

پاسخ به استعلامات بیش از ۶۰۰ مکاتبه اداری در حوزه ثبت شرکتها

پیگیری و جمع آوری اطلاعات پرونده‌های متضمن اراضی، املاک و مستغلات دارای معارض سازمان‌ها و املاک رفع معارض شده و همچنین همفکری و نظارت بر روند رسیدگی آنها

اقدامات مرتبط با حوزه مقررات کار و خدمات اشتغال

← پاسخگویی به استعلامات سازمان های مناطق آزاد تجاری صنعتی در حوزه مقررات کار و خدمات اشتغال

← بازدید معاونت حقوقی دبیرخانه از واحد های کار و خدمات مستقر در سازمان های مناطق آزاد تجاری صنعتی در خصوص نظارت و بررسی بر موارد ذیل و بیان نقاط قوت و ضعف ها و مکاتبه و ارتباط لازم با معاونت روابط کار وزارت تعاون کار در راستای اصلاح نقاط ضعف و .. که در این بین منجر به صدور دستور العمل های مختلف در حوزه کار و اشتغال گردیده است

← اصلاح چارت سازمانی واحد های کار و خدمات در مناطق آزاد تجاری صنعتی متناسب با ظرفیت ها و نیازهای جامعه کارگری کارفرمایی مناطق

← در حوزه مقررات کار و اشتغال و همچنین شرکت های تعاونی در سالیان گذشته در دبیرخانه مغفول مانده بود که با توجه به ضرورت امر مورد عنایت ویژه معاونت حقوقی قرار گرفت و اقدامات ذیل به تفکیک در دپوش مقررات کار و خدمات اشتغال و شرکت های تعاونی به شرح ذیل انجام پذیرفته است:

← انعقاد تفاهم نامه ایجاد نظام یکپارچه روابط کار در مناطق آزاد تجاری صنعتی و ویژه اقتصادی (در حوزه مقررات کار و خدمات اشتغال در مناطق آزاد تجاری صنعتی و ویژه اقتصادی) با معاونت روابط کار وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی

← اصلاح مقررات کار و خدمات اشتغال با همکاری معاونت روابط کار وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی که در این راستا با تشکیل کمیته و جلسات کارشناسی، پیش نویس مقررات کار و خدمات مورد بازبینی قرار گرفت که در مرحله بررسی در شورای عالی قرار گرفته است.

← تدوین پیش نویس انعقاد تفاهم نامه همکاری معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی در حوزه اشتغال اتباع خارجی

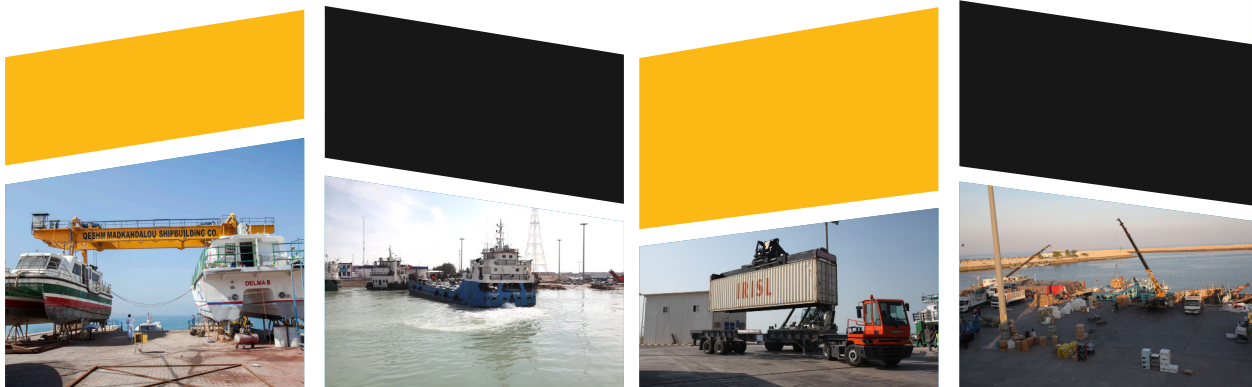
اقدامات مرتبط با حوزه شرکت های تعاونی

◀ حضور معاونت حقوقی و کارشناسان حقوقی دبیرخانه در جلسات رسیدگی به مشکلات تعاونی های مشکل دار در مناطق آزاد تجاری و صنعتی

◀ نظارت و مشاوره و راهنمایی همکاران مستقر در مناطق آزاد پیرامون تشکیل و نظارت بر شرکت های تعاونی مستقر در مناطق آزاد تجاری صنعتی

◀ نظارت و بررسی بر اجرای تفاهم نامه همکاری مشترک دبیرخانه شورای عالی و معاونت تعاون وزارت تعاون کار و رفاه در راستای سیاست های توسعه بخش تعاون در مناطق آزاد

◀ راه اندازی سامانه جامع تعاونی های در مناطق آزاد تجاری صنعتی با همکاری معاونت تعاون وزارت تعاون کار

اعلام مغایرت های قانونی مصوبات دستگاه های اجرایی در خصوص مناطق آزاد

◀ از جمله کارویژه های تعریف شده برای معاونت حقوقی، رصد مقررات مصوب دستگاه های اجرایی در خصوص تسری آن به مناطق آزاد و ویژه اقتصادی است. در این رابطه برخی از مصوبات بدون در نظر گرفتن قوانین خاص حاکم بر مناطق وضع شده که لازم بود بواسطه تذکر به بالاترین مسئول مربوطه اقدامات لازم به منظور اصلاح مصوبه صورت گیرد. مواردی از اعلام مغایرت ها به شرح ذیل است:

- ◀ اعلام مغایرت اخذ عوارض از سوی شهرداری بندر امام خمینی از تولید کنندگان مستقر در منطقه ویژه پتروشیمی؛
- ◀ اعلام مغایرت بند «ص» از مصوبات هفتاد و چهارمین نشست هیئت مقررات زدایی خطاب به وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی؛
- ◀ اعلام مغایرت قانونی ممانعت از تشکیل شورای تامین در مناطق آزاد خطاب به وزیر محترم کشور؛
- ◀ اعلام مغایرت قانونی ممانعت از تشکیل کمیسیون رسیدگی به تخلفات ساختمانی از سوی برخی از استانداردها.

◀ مدیریت امور مجلس بال توانمندی است که در کنار مدیریت امور حقوقی، در امور مربوط به قوه مقننه به پیشبرد برنامه های معاونت حقوقی دبیرخانه کمک شایانی مینماید

◀ با توجه به ضرورت و اهمیت تعاملات فیما بین دولت و مجلس شورای اسلامی و لزوم ایجاد روابط مستحکم و نیز توسعه ارتباطات مطلوب دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی و جهت جلب حمایت های لازم برای بهبود امور اقتصادی برخی از مهمترین اقدامات تقنینی پیگیری شده از سوی مدیریت امور مجلس به شرح ذیل ایفاد می گردد

الف: امور تقنینی

- ۱- پیگیری موارد مطروحه در لایحه برنامه هفتم توسعه (تصویب ماده ۱۱۹ مبنی بر تکلیف دولت به ارتقای نحوه مدیریت مناطق آزاد و ویژه)
- ۲- لایحه توسعه محدوده منطقه آزاد انزلی
- ۳- لایحه توسعه محدوده منطقه آزاد چابهار
- ۴- لایحه اساسنامه سواحل مکران

ب: اهم موضوعات پیگیری شده در کمیسیون های مختلف مجلس و تعاملات صورت گرفته

موضوع	نام کمیسیون	ردیف
مالیات بر ارزش افزوده	کمیسیون اقتصادی	۱
مالیات عایدی بر سرمایه		۲
اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد		۳
تحقیق و تفحص مناطق قشم و اروند		۴
بررسی کاربرگ سوالات نمایندگان عضو کمیسیون اقتصادی		۵
ساختار دبیرخانه طبق ماده ۲۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد		۶
لایحه توسعه منطقه آزاد انزلی		۷
لایحه توسعه منطقه آزاد چابهار		۸
در خصوص حقوق و دستمزد و منابع انسانی (مربوط به فعالان اقتصادی)		۹
توانایی رفع آسیب های اجتماعی توسط مناطق آزاد		۱۰
بررسی مشکلات مرتبط با مناطق آزاد و مقررات حاکم بر روابط کار در مناطق آزاد		۱۱
جولوگیری از تصمیمات خلع الساعه در مورد نیاز به مشوق جهت ثبات در سرمایه گذاری		۱۲
در خصوص حجاب و عفاف در مناطق آزاد	کمیسیون فرهنگی	۱۳
در رابطه با تبصره بند الف ماده ۶۵ قانون احکام دائمی		۱۴
برگزاری مسابقات جام جهانی قطر به میزبانی مناطق آزاد کیش و قشم		۱۵
راهکارهای اجرایی کردن پیوست فرهنگی در مناطق آزاد		۱۶
در خصوص پرونده های قضایی معطل مانده در مناطق آزاد	کمیسیون قضایی	۱۷
اجرایی شدن ماده ۶۵ احکام دائمی دولت در مناطق آزاد		۱۸
درخصوص منطقه آزاد اروند و مشکلات زیربنایی شهرهای آبادان و خرمشهر	کمیسیون عمران و زیربنایی	۱۹

ج: سایر اقدامات حوزه امور مجلس

اقدامات	ردیف
پیشنویس نظام نامه شورای پارلمانی دبیرخانه شورایی عالی جهت احیای آن	۱
اهدای لوح تبریک مشاور رئیس جمهور و دبیر شورایی عالی به کلیه نمایندگان منتخب دوازدهم مجلس	۲
پیگیری و پاسخگویی به مکاتبات نمایندگان محترم مجلس	۳
همکاری و پیگیری موارد مربوط به مناطق آزاد و ویژه در مجمع تشخیص مصلحت نظام	۴

برنامه‌های در حال انجام و آتی معاونت حقوقی

بررسی و هماهنگ‌سازی قراردادهای واگذاری سازمان‌های مناطق آزاد، در این رابطه نمونه قراردادهای مورد عمل در هر یک از مناطق دریافت شده و بنا است با در نظر داشت قوانین و مقررات و توجه ویژه به رویه قضایی اصلاحات لازم و یکدست شدن قراردادهای واگذاری اقدام لازم صورت گیرد. بدین منظور لازم است از کمیته‌ای متشکل از قضات دادگستری، وکلا و اساتید دانشگاه استفاده شود.

تصویب نهایی مقررات کار و خدمات اشتغال و برگزاری دوره‌های آموزش تخصصی مرتبط، برای اعضای هیات‌های رسیدگی روابط کار

طراحی و اجرای سامانه یکپارچه پرونده‌های حقوقی سازمان‌های مناطق آزاد با امکان دسترسی و گزارش‌گیری دبیرخانه از هر یک مناطق، لازم نظارت و ارزیابی عملکرد مدیران حقوقی و رصد چگونگی پیگیری و تهیه لوائح قضایی است. ضرورت این امر با در نظر داشت اینکه عمده بندهای حسابرسی سازمان‌های مناطق مرتبط با پرونده‌های قضایی است که امکان دسترسی مستقیم دبیرخانه به اوراق و پرونده‌های مربوطه وجود ندارد، مشخص تر می‌شود.

برگزاری المپیاد آشنایی با قوانین و مقررات مناطق آزاد و قوانین کار و خدمات اشتغال میان همکاران و نمایندگان سازمان‌ها در هیات‌های رسیدگی، این امر از جهت آموزش و ارزیابی سطح آشنایی با قوانین و مقررات مناطق امری ضروری است.

برگزاری فراخوان ایده برتر از میان فعالین بخش خصوصی مناطق به منظور استفاده در اصلاح قوانین و مقررات مناطق آزاد و ویژه اقتصادی؛ در این رابطه با توجه به اینکه قوانین و مقررات مناطق در حال اصلاح است، لازم است از نظرات بخش خصوصی نیز به صورت مستقیم بهره‌مند شده و در اصلاح قوانین و مقررات استفاده کرد.

برگزاری گردهمایی و نشست‌های تخصصی با نمایندگان مجلس و مجامع استانی در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و آشنایی ایشان با اهداف، وظایف و مسئولیت‌های سازمان‌های مناطق

گزارش عملکرد معاونت حقوقی و امور مجلس

گزارش عملکرد معاونت حقوقی و امور مجلس

نصاب جدید خدمت

روایت مناطق آزاد تجاری -
صنعتی و ویژه اقتصادی ایران
در دولت سیزدهم

در دولت سیزدهم و حسب تاکید
رییس جمهور شهید و پیگیری
دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد
تجاری و همکاری مدیران توانمند،
عالم و جهادی مناطق آزاد و ویژه
اقتصادی، دو رویکرد «مناطق آزاد و ویژه
اقتصادی، بهشت سرمایه‌گذاری» و
«تیم ملی اقتصاد بین‌الملل جمهوری
اسلامی ایران» تثبیت شد.

ریاست جمهوری
شورای عالی مناطق آزاد تجاری
صنعتی و ویژه اقتصادی